

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 26 listopada 2021 r.

**w sprawie ustawy o świadczeniu wyrównawczym dla osób uprawnionych
do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 29 października 2021 r. ustawy o świadczeniu wyrównawczym dla osób uprawnionych do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w tytule ustawy ogólne określenie przedmiotu ustawy otrzymuje brzmienie:
„o świadczeniu wyrównawczym dla osób pobierających świadczenie emerytalno-
rentowe i sprawujących opiekę nad niepełnosprawnymi dziećmi wymagającymi
stałej opieki”;
- 2) w art. 1 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:
„1. Ustawa określa warunki nabywania prawa, tryb przyznawania oraz zasady
wypłacania i finansowania świadczenia wyrównawczego dla osób pobierających
świadczenie emerytalno-rentowe i sprawujących opiekę nad niepełnosprawnymi
dziećmi wymagającymi stałej opieki, zwanego dalej „świadczeniem
wyrównawczym”.
2. Celem świadczenia wyrównawczego jest dodatkowe wsparcie dochodowe
osób pobierających świadczenie emerytalno-rentowe i sprawujących opiekę nad
niepełnosprawnymi dziećmi wymagającymi stałej opieki.”;
- 3) w art. 2 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Świadczenie wyrównawcze przysługuje osobie pobierającej świadczenie
emerytalno-rentowe w kwocie niższej niż wysokość świadczenia pielęgnacyjnego,
jeżeli spełnia warunki do przyznania jej świadczenia pielęgnacyjnego, o którym
mowa w art. 17 lub art. 17b ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach

rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 oraz z 2021 r. poz. 1162, 1981 i 2105).”;

- 4) w art. 2 w ust. 3 skreśla się wyrazy „na podstawie odrębnych przepisów”;
- 5) w art. 3:
  - a) w ust. 2 w pkt 3 wyrazy „z tytułu której nabyła prawo do wcześniejszej emerytury” zastępuje się wyrazami „o którym mowa w art. 1 ust. 1”,
  - b) w ust. 3 w pkt 1 wyrazy „wcześniejszej emerytury” zastępuje się wyrazami „świadczenia emerytalno-rentowego”;
- 6) w art. 3:
  - a) w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) inne informacje, które wnioskodawca uzna za niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia wyrównawczego.”;
  - b) dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Zakład Ubezpieczeń Społecznych lub inny organ emerytalno-rentowy może żądać dodatkowych informacji niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia wyrównawczego.”;
- 7) w art. 4 w ust. 2 wyrazy „oraz zmiany” zastępuje się wyrazami „lub zmiany”;
- 8) w art. 10 ust. 3–6 otrzymują brzmienie:
  - „3. Na wniosek organu, o którym mowa w art. 5 ust. 1, właściwe organy emerytalno-rentowe posiadające dane niezbędne do przyznania, ponownego obliczenia lub ustania prawa do świadczenia wyrównawczego, przekazują te dane, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku. Organ, o którym mowa w art. 5 ust. 1, zawiadamia te organy o przyznaniu świadczenia wyrównawczego.
  4. W przypadku, o którym mowa w art. 5 ust. 2, na wniosek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, właściwe organy emerytalno-rentowe wypłacające świadczenia, o których mowa w art. 2 ust. 3, są obowiązane przekazać dane niezbędne do przyznania, ponownego obliczenia lub ustania prawa do świadczenia

wyrównawczego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadamia organy wypłacające świadczenia, o których mowa w art. 2 ust. 3, o przyznaniu świadczenia wyrównawczego.

5. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 3 i 4, określa: organ który przyznał świadczenie wyrównawcze, osobę uprawnioną do świadczenia wyrównawczego, termin płatności tego świadczenia, datę, od której przyznano to świadczenie, oraz jego wysokość.

6. Organ emerytalno-rentowy, który otrzymał zawiadomienie o przyznaniu świadczenia wyrównawczego, informuje organ, od którego zawiadomienie otrzymał, o każdej zmianie mającej wpływ na prawo do świadczenia wyrównawczego lub jego wysokość, w terminie 7 dni od dnia powstania tej zmiany.”;

9) skreśla się art. 12;

10) w art. 13, w pkt 6b wyrazy „uprawnionych do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki” zastępuje się wyrazami „pobierających świadczenie emerytalno-rentowe i sprawujących opiekę nad niepełnosprawnymi dziećmi wymagającymi stałej opieki”;

11) dodaje się art. 13a w brzmieniu:

„Art. 13a. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 oraz z 2021 r. poz. 1162, 1981 i 2105) w art. 17 po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Osobie pobierającej świadczenie pielęgnacyjne, która złożyła wniosek o ustalenie prawa do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, jeżeli jest korzystniejsze.”;

12) dodaje się art. 14a w brzmieniu:

„Art. 14a. Przepis art. 17 ust. 5a ustawy zmienianej w art. 13a stosuje się do wniosków złożonych od dnia 1 stycznia 2022 r.”.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

UZASADNIENIE

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 29 października 2021 r. ustawy o świadczeniu wyrównawczym dla osób uprawnionych do wcześniejszej emerytury z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki, proponuje wprowadzenie do jej tekstu 12 poprawek.

Świadczenie wyrównawcze, którego dotyczy przedmiotowa ustawa, ma być wsparciem dla rodziców uprawnionych do wcześniejszej emerytury (emerytura z symbolem EWK) z tytułu opieki nad dziećmi wymagającymi stałej opieki, którzy nie mogą pobierać świadczenia pielęgnacyjnego ze względu na brak prawnej możliwości łączenia obu tych świadczeń. Regulacja obejmuje wyłącznie tych rodziców, którzy otrzymali świadczenie emerytalne na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki (Dz. U. poz. 149), tj. spełnili warunki wymagane w rozporządzeniu do dnia 31 grudnia 1998 r. Osoby te, bez względu na rodzaj świadczenia emerytalno-rentowego, które obecnie otrzymują, mają prawo do świadczenia wyrównawczego, którego wysokość stanowi różnicę pomiędzy wysokością świadczenia pielęgnacyjnego a kwotą pobieranego świadczenia emerytalno-rentowego.

Jednocześnie regulacja art. 12 przewiduje, iż osobom pobierającym świadczenie pielęgnacyjne na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, które złożyły po dniu 1 stycznia 2022 r. wniosek o emeryturę, rentę, rentę rodzinną z tytułu śmierci małżonka przyznaną w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, nauczycielskie świadczenie kompensacyjne lub rodzicielskie świadczenie uzupełniające, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, jeżeli jest korzystniejsze dla wnioskodawcy.

Nie można nie zauważyć, iż poza kręgiem beneficjentów tej ustawy pozostaje nie tylko grono osób, które utraciły prawo do (wyższego) świadczenia pielęgnacyjnego ze względu na pobierane (niższe) świadczenie socjalne tj. rentę socjalną, zasiłek stały, zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne, ewentualnie utracą to prawo w przyszłości (nie obejmuje ich bowiem korzystna regulacja art. 12), ale także osoby które **obecnie już otrzymują świadczenia emerytalno-rentowe niższe niż świadczenie pielęgnacyjne**, lecz nie uzyskały ich na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 1989 r. Takie rozwiązanie należy uznać nie tylko za naruszające konstytucyjną

zasadę równości i zasadę sprawiedliwości społecznej, ale także jako skrajnie nieuzasadnione ze względu na okoliczność, iż sytuacja faktyczna i prawna tych osób jest identyczna z sytuacją beneficjentów tej ustawy – osoby te opiekują się niepełnosprawnymi dziećmi i pobierają ten sam rodzaj świadczenia emerytalno-rentowego.

Zdając sobie sprawę z faktu, iż konieczne jest wprowadzenie kompleksowej regulacji prawnej, która obejmie wszystkich opiekunów osób niepełnosprawnych (bez względu na moment, w którym niepełnosprawność powstała), co powinno być poprzedzone rzetelnymi analizami wskazującymi liczbę potencjalnych uprawnionych oraz zagwarantowaniem na ten cel wystarczających środków finansowych w budżecie państwa, Senat przyjął **poprawki nr 1, 2, 3, 5 i 10**. Poszerzają one krąg osób uprawnionych do świadczenia wyrównawczego na wszystkie osoby pobierające świadczenia emerytalno-rentowe oraz spełniające warunki do przyznania im świadczenia pielęgnacyjnego, jeżeli otrzymywane świadczenie emerytalno-rentowe jest niższe niż wysokość świadczenia pielęgnacyjnego.

Przepis art. 3 ust. 1 pkt 4 przewiduje obowiązek zamieszczania we wniosku o przyznanie świadczenia wyrównawczego „innych informacji, niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia wyrównawczego”. Przepis ten ma charakter blankietowy; na jego podstawie wnioskodawca nie jest w stanie odkodować normy precyzującej, jakich informacji ma udzielić, aby jego wniosek został prawidłowo (zgodnie z przepisami prawa) złożony. Aby skonkretyzować normę prawną w kierunku oczekiwanym przez ustawodawcę dodano **poprawkę nr 6** która z jednej strony – przesądza, iż wnioskodawca może zamieścić we wniosku wszystkie informacje, które uzna za niezbędne do pozytywnego rozpatrzenia wniosku, z drugiej strony – uprawnia organ rozpatrujący wniosek o świadczenie wyrównawcze do żądania stosownych informacji umożliwiających prawidłowe rozpatrzenie wniosku.

Poprawka nr 7 poprzez zastąpienie w przepisie spójnika koniunkcji spójnikiem alternatywy łącznej, zmierza do tego, aby przeliczenie wysokości świadczenia wyrównawczego następowało także wówczas, gdy zmieniała się wysokość jednego z parametrów służących do jego wyliczenia, tj. wysokość świadczenia emerytalno-rentowego albo wysokość świadczenia pielęgnacyjnego.

Poprawka nr 8 porządkuje przepis stanowiący podstawę do współpracy pomiędzy ZUS a innymi organami emerytalno-rentowymi w zakresie przekazywania informacji pozwalających na prawidłowe ustalenie prawa do świadczenia wyrównawczego. Zdaniem

Izby regulacja przyjęta w art. 10 ust 3–6, w szczególności w kontekście norm zawartych w art. 5 ust. 1 i 2, jest niezrozumiała i niejednoznaczna, przez co nie spełnia wymogów precyzyjności, adekwatności i komunikatywności tekstu prawnego. Przyjęto, iż powyższe przepisy mają na celu zobowiązanie do współpracy w zakresie przekazywania informacji pozwalających na ustalenie prawa do świadczenia wyrównawczego oraz umożliwiających prawidłowe ustalenie jego wysokości, a także uzyskiwania informacji zwrotnej o przyznaniu świadczenia wyrównawczego pomiędzy: a) ZUS i innymi organami emerytalno-rentowymi wypłacającymi świadczenia, o których mowa 2 ust. 3, w sytuacji opisanej w art. 5 ust. 2 (gdy ZUS jest organem właściwym w sprawie świadczenia wyrównawczego w razie zbiegu prawa do świadczeń), b) organami uprawnionymi w sprawach przyznania świadczenia wyrównawczego (ZUS, organy emerytalno-rentowe) a innymi organami emerytalno-rentowymi, które posiadają informacje niezbędne do przyznania, ustania lub ponownego obliczenia świadczenia wyrównawczego. W związku z powyższym przyjęto poprawkę, która doprecyzowuje te kwestie.

Zdaniem Izby treść art. 12 jednoznacznie wskazuje, iż ustawodawca w przepisach materialnych niniejszej ustawy dokonuje dorozumianej nowelizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych, co jest metodą niewłaściwą w świetle Zasad techniki prawodawczej (§ 86). Nowelizacja dorozumiana oznacza takie wprowadzenie norm prawnych do systemu prawa, które co prawda mają zastąpić dotychczasowe regulacje, jednakże fakt ten nie jest w sposób wyraźny wskazany. Adresaci norm obowiązujących dotychczas mogą w takiej sytuacji w ogóle nie zauważyć, że jakiegokolwiek zmiany zaszły. Taki sposób znowelizowania przepisów nie czyni zadość wymaganiom przejrzystości i komunikatywności aktu prawnego. W celu usunięcia tej nieprawidłowości przyjęto **poprawki nr 9, 11 i 12**. Przenoszą one do ustawy o świadczeniach rodzinnych, tj. do ustawy właściwej merytorycznie, zmiany dotyczące ustawowego zagwarantowania prawa do świadczenia korzystniejszego osobom, które pobierając świadczenie pielęgnacyjne, złożą – od dnia 1 stycznia 2022 r. – wniosek o następujące świadczenia emerytalno-rentowe: emeryturę, rentę, rentę rodzinną z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, nauczycielskie świadczenie kompensacyjne lub rodzicielskie świadczenie uzupełniające.

Poprawka nr 4 ma na celu usunięcie fragmentu przepisu, który nie służy wyrażeniu normy prawnej.